

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 23

van **INGRID PIRA**

datum: 25 oktober 2018

aan **LIESBETH HOMANS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Lokale verkiezingen 14 oktober 2018 - Deelname niet-Belgen

In haar antwoord op de vragen om uitleg van Kurt De Loor (nr. 211 van 17 oktober 2017) en mezelf (nr. 447 van 28 november 2017), alsook op de actuele vraag van Rik Daems (nr. 373 van 30 mei 2018) gaf de minister te kennen dat de sensibilisering rond de rechten van niet-Belgen bij de lokale verkiezingen en de mogelijkheden tot registratie als kiezer een opdracht was voor de gemeentebesturen. Volgens haar waren de gemeentelijke overheden het best geplaatst om de niet-Belgische inwoners van de gemeente aan te zetten om aan de lokale verkiezingen deel te nemen, en was een meer gecoördineerde actie door de Vlaamse overheid zoals in 2012 niet nodig.

Uit cijfers van de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken van 18 augustus 2018 blijkt dat 33.663 van de 290.674 potentiële EU-kiezers, ofte 12 procent, zich ingeschreven hebben als kiezer. Voor kiezers van buiten de EU gaat het om 8092 ingeschrevenen op een potentieel van 85.162, ofte 10 procent. Uit de cijfers van de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken blijkt eveneens dat in 2012 32.211 van de 231.973 potentiële EU-kiezers (13,89 procent) en 6320 van de 62.600 potentiële niet-EU-kiezers (10,10 procent) ingeschreven waren als kiezer.

De huidige aanpak leidde dus tot een afname van inschrijvingspercentage van niet-Belgen ten opzichte van 2012. Daarnaast scoort het Vlaamse Gewest qua registratie ondermaats vergeleken met het Waalse Gewest (waar voor de verkiezingen van 14 oktober respectievelijk 26 procent en 20 procent van de potentiële EU- en niet-EU-kiezers geregistreerd was) en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (met respectievelijk 17 en 19 procent).

Daarenboven blijkt dat het percentage niet-Belgen dat zich geregistreerd heeft als kiezer sterk verschilt tussen steden en gemeenten onderling. Zo zien we bijvoorbeeld dat in Vilvoorde 12 procent van de potentiële EU-kiezers en 9,6 procent van de potentiële niet-EU-kiezers zich geregistreerd heeft, tegen respectievelijk 7,9 procent en 7,5 procent in de stad Antwerpen.

Daarnaast kregen wij een aantal getuigenissen van niet-Belgen binnen die ondanks hun registratie als kiezer geen oproepingsbrief ontvingen. Om toch te kunnen gaan stemmen moesten zij dus niet alleen het initiatief getoond hebben om zich te registreren, maar zich bovendien bewust zijn dat een oproepingsbrief noodzakelijk was voor deelname aan de kiesverrichtingen, én zich voor de verkiezingen nogmaals naar het gemeentehuis begeven om hun kiesbrief daar af te halen.

1. Het opkomstpercentage van alle geregistreerde kiezers bedroeg 92,6 procent.
Wat was het opkomstpercentage bij de geregistreerde niet-Belgische kiezers, indien mogelijk opgesplitst naar EU- en niet-EU-burgers?
2. Wat was het opkomstpercentage onder niet-Belgen die zich voor 31 december 2017 als kiezer hadden geregistreerd?
3. Wat was het opkomstpercentage onder niet-Belgen die zich voor 1 augustus 2012 als kiezer hadden geregistreerd?
4. Heeft de minister zicht op het totale aantal geregistreerde kiezers dat geen oproepingsbrief heeft ontvangen? Zo ja, hoeveel geregistreerde kiezers waren in dit geval? Bij voorkeur opgesplitst per gemeente.
5. Heeft de minister zicht op het aantal geregistreerde niet-Belgische kiezers dat geen oproepingsbrief heeft ontvangen? Zo ja, hoeveel geregistreerde niet-Belgische kiezers waren in dit geval? Bij voorkeur opgesplitst per gemeente en naar EU- en niet-EU-burgers.
6. Heeft de minister een indicatie van de verschillende oorzaken die een rol speelden bij het niet toekomen van oproepingsbrieven? In welke mate speelde het functioneren van Bpost hier een rol?
7. Heeft de minister indicaties dat het verschil in registratiepercentage tussen de gemeenten veroorzaakt is door verschillen qua inzet van gemeenten bij de sensibilisering van potentiële kiezers? Trekt ze hieruit lessen voor de volgende gemeenteraadsverkiezingen?
8. Is de minister - gezien het feit dat de registratiecijfers van niet-Belgische kiezers nu al zeer laag liggen - het ermee eens dat bepaalde gemeenten aangeven dat ze ditmaal voor het laatst een brief stuurden met een oproep om zich als niet-Belg voor verkiezingen te registreren, en dat ze bij volgende verkiezingen geen herinneringsbrief meer zullen sturen? Verandert dit haar mening over de noodzaak van aansturing vanuit Vlaanderen?
9. Hoeveel klachten van stemgerechtigde kiezers zijn er gekomen over het niet ontvangen van een oproepingsbrief in de aanloop naar de verkiezingen van 14 oktober?

LIESBETH HOMANS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD

op vraag nr. 23 van 25 oktober 2018

van **INGRID PIRA**

- 1-3. De opkomst van Belgische en niet-Belgische kiezers wordt niet apart geregistreerd. De kiezers die hun stem uitbrengen, worden wel aangestipt op de aanstijplijsten, maar dat gebeurt alleen ter controle van het vervullen van de stemplicht. Ik heb bijgevolg geen exacte cijfers van de aparte opkomstpercentages van Belgische en niet-Belgische kiezers.
- 4-5. Het versturen van de oproepingsbrieven gebeurt door de gemeentebesturen. Kiezers die geen oproepingsbrief ontvingen, hebben zich dus in de eerste plaats tot hun gemeentebestuur gewend. Ik heb bijgevolg geen zicht op de aantallen kiezers die geen oproepingsbrief hebben ontvangen, noch van Belgische, noch van niet-Belgische kiezers.
6. Er kunnen verschillende oorzaken zijn die ertoe bijdragen dat een kiezer zijn oproepingsbrief niet krijgt. Bij elke stap in het proces naar de oproeping van de kiezers bestaan er immers risico's op fouten. Deze vraagstelling zal verder bekeken worden in het kader van de op te maken evaluatie van de voorbije gemeenteraadsverkiezingen.
- 7-8. In eerste instantie is het de verantwoordelijkheid van betrokkenen zelf om over te gaan tot registratie. Zoals reeds eerder gesteld, ben ik van mening dat de gemeentelijke overheid het best geplaatst is om te bepalen welke manier het meest geschikt is om hun niet-Belgische inwoners hierover te informeren en te sensibiliseren. Het komt dan ook de lokale besturen toe om de door hen geleverde inspanningen te analyseren en desgewenst bij te sturen.
9. De gemeenten moesten uiterlijk op 29 september 2018 de oproepingsbrieven versturen. In de periode vanaf 1 oktober 2018 tot en met de verkiezingsdag ontving het Agentschap Binnenlands Bestuur 34 meldingen van kiezers over het feit dat zij hun oproepingsbrief nog niet hadden gekregen.